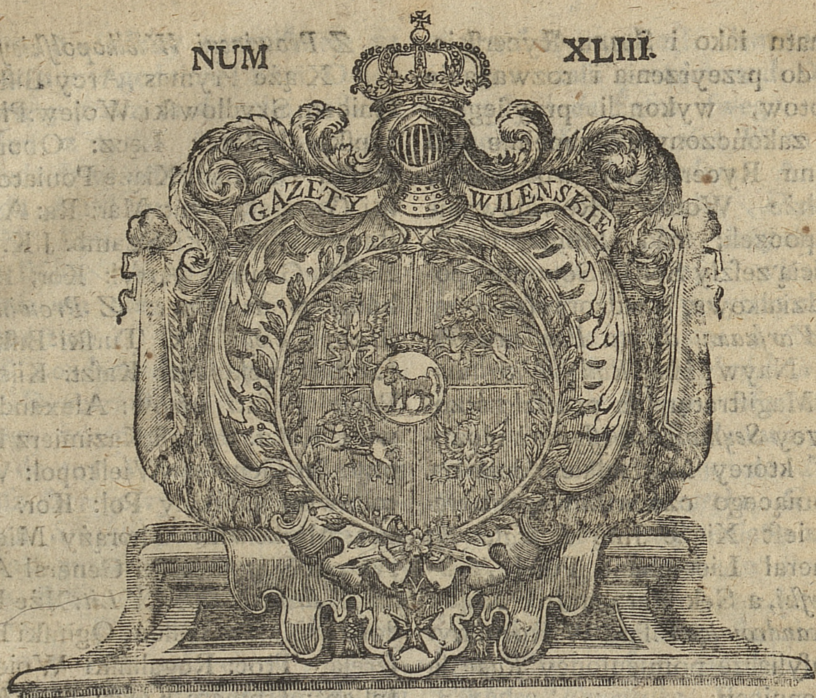
NUM XLIII.

w SOBOTĘ DNIA 21. PAZDZIERNIKA ROKU 1780.

Z Wilna dnia 21, Paździérnika.

W przeſzłą Niedzielę, iako na terminie podług prawa przypadaiącym, Trybunał Duchowny, z wyczaynym obrządkiem, ſądy ſwoie rozpoczoł pod laſką Jmci Pana *Puzyny* Stolnika Upitzkiego, Kawalera Orderu S. Stanisława; Deputami zaś ſą.

Z Kapit: Wileń: JJ XX. Kruſzewſki Kan: Wileń:

Wirpſza Koad. Kan. Wileń.

Pawlikowſki Koad. Kancl Wil.

Z Kapit Zmudz. J.XX. Sylweſtrowicz Kan. Zmudz.

Bohuſzew iczKoad: Dziek: Zmu:

Z Kapit. Smoleń: JX. Downar.

Z Wileńſkiego JP. Karęga Rotm: Wileńſki

Z Smoleńſkiego J P. Eydziatowicz, Piſarz Tryb.

Z Starodub. JP. Goſiewſki Woyſkow.

Z Orſzańſk: JP. Hłaſko: Pułkown:

Z Pinſkiego JP. Węgrzecki Koniuſzy.

Warſzawy dnia 11. Października.

W przeſzłą Sobotę po zagaioney od Jmci Pana Marſzałka Seymowego Seſſyi, gdyſię Obieranie Oſob do *Rady Nieuſtaiącey* kończyło, Delegowani tak z

Senatu iako i Stanu Rycerſkiego do przeyrzenia i rozważania Wotow, wykonali przyſięgę i po zakończonym zupełnie od Stanu Rycerſkiego wotowaniu, tychże Wotow Rewidowanie rozpoczeli; nad którą czynnością zeſzły Seſſye Sobotnia, poniedziałkowa, i wczorayſza-

Z Warſzawy d. 14. Października.

Naywyżſzą *Rady Nieuſtaiącey* Magiſtraturę na przeſzło-śrzodowey *Seymowey Seſſyi* iuż ułożożo, którey Marſzałkiem dnia naſtępuiącego czwartkowego obrany ieſt Xiąże Jmć *Poniatowſki* Generał Lieutenant Poſeł *Warſzawſki*, a Sekretarzem Jmć Xiądz *Alexandrowicz* Piſarz W. Koronny. Konſyliarze pomienioney *Rady* ſą naſtępuiący:

Z Dawney Rady.

Z Prowincyi Wielkopolſkiey:

Xiąże Sułkowſki Woiewoda Gniezn:: Xiąże Lubomirſki Marſzałek W. Koron: Xiąże Sapieha Generał Artyl: W. X. Lit: Mikorſki Piſarz Ziemſki Kaliſki: z *Prowincyi Małopolſkiey*: JJ. PP. Branicki Hetman W. Koron: Koſſowſki Podſkarbi Nadwor: Koronny. Mierzeiewſki Strażnik Polny Koron: Kurdwanowſki Podkomorzy Bełſki. *Z Prowincy W. X. Litt*: J.X. Giedroyć Biſkup Zmudzki, Chreptowicz Podkanclerzy W. X. Lit: Moſzyńſki Referendarz W.X.Lit: Potocki Piſarz W.W.X.Lit:

Z Nowych Kandydatow.

Z Prowincyi Wielkopolſkiey.

Xiąże Prymas Arcy-Biſkup Gniezn: Szydłowſki Woiew:Płoc: Lipſki Kaſztel: Łęcz: Oborſki Kaſzt: Ciechan: Xiąże Poniatowſki Generał Lieut: Mar: Ra: Anaſtazy Walewſki Szamb: J.K.M: Bruhl Generał Artyl: Kor; Bielińſki Star: Czer: *Z Prowincyi Małopolſkiey*: J.X. Turſki Biſkup Łuc: Stępkowſki Kaſzt: Kiiow: Popiel Kaſzt: Lwow: Alexandrowicz Kaſzt: Podlaſ: Kazimierz Raczyńſki Generał Wielkopol: Witoſławſki Oboźny Pol: Kor: Józef Markowſki Chorąży Mieln: Antoni Sieroſzewſki Generał Adiut: *Z Prowincyi W. X. Lit*: Xże Radziwił Kaſzt: Wileń: Ogińſki Kaſztelan Troc: Rogalińſki Woiew: Inflant: Chmara Kaſzt: Miń: Korzeniewſk Regent Kancel: Mnieyſzey W. X. Lit: Wincenty Tyſzkiewicz Poſeł Miń: Jerzy Białopiotrowicz Łow: Lidz: Dziekońſki Strażnik Pol: W.X. Litewſkiego.

Z Rzymu dnia 9. Września.

Z przyczyny, iż tu gorączka tak znacznieſię rozſzerzyła, iż nielicząc okolic, w ſamey tey Stolicy na 40. Tyſięcy chorych rachuieſię, Ociec Swięty nakazał trzydniowe w ſiedmiu Kościołach Nayśw: Panny *Maryi* w dzień *Narodzenia* poczęte Nabożeńſtwo, i razem Modlity, któreſię powinne odmawiać za danym od wſzyſtkich całego Miaſta dzwonow zna-

kiem o iedney przepiſaney na to w nocy godzinie. Sam Ociec Swięty przez te dwa dni codzień ieden z tych Kościołow odwiedzał; w oſtatni dzień przypada Jemu być w Kościele JJ. XX. *Kartuzow* pod imieniem N. P. M. *Królowey Anielſkiey*, gdzie ma oraz dawać błogosławieńſtwo.

Z Londynu dnia 15. Września.

Rozeſzłaſię tu dnia onegdayſzego wieść przyſłana z *Madery*, iż do tey Wyſpy przybył okręt naſz ſzeręgowy *Ramillies* i Fregata *Southampton* nie z trzema (iak pierwiey piſano) ale z pięcią Statkami kupieckiemi, które dnia 9. Sierpnia w czaſie wpadnienia Flot naſzych w ręce nieprzyiacielſkie, ſzczęśniem do tey Wyſpy uſzły. Nowina ta lubo barzo podobna do prawdy, potrzebuie iednak potwierdzenia, ponieważ ieſt bez daty. Mamy także inny z teyże Wyſpy Liſt dnia 15. Sierpnia piſany, nie większey iak i pierwſzy godzien wiary, przeto iż Dwór żadney ieſzcze o tym nie ma wiadomości; a ten jeſt: iż dwa z naſzych naywiękſzych okrętow ſzeręgowych z iedną Fregatą zabrały trzy teyże wielkości okręty *Francuſkie* z iednym wielkim Statkiem zbroynym, i do Wyſpy S. *Euſtachiuſza* zaprowadziły.

Z Londynu dnia 22. Września.

Kawaler de *Pinto* Poſeł nadzwyczayny *Portugalſki*, wyieżdżaiący do *Lizbony*, pożegnałſię w przeſzłą śrzodę z Królem Jmcią, i tegoż czaſu prezentował Dona *Auguſtyna de Suſza* ſwego Naſtępcę. Wielka naſza Flota zoſtaiąca pod Komendami Amirałow *Darby, Drake, Digby* i *Lockhart-Roſs*, ſtoi dotychczas ieſzcze w *Torbay*, wiatrami przeciwnemi tam przytrzymana. Nowin świeżych ani z Lądu, ani z Wyſp *Amerykańſkich* dotąd niemamy. Naypierwſzą ztamtąd wiadomość ſpodziewamyſię odebrać o przybyciu do *New-Torku* Contre-Amirała *Graves*, przez ktòrego złączenieſię z ſtoiącemi w pomienionym Porcie pod Komendą Vice-Amirała *Arbuthnot* okrętami, liczniey ſze będą ſiły naſze morſkie nad Eſkadrę *Francuſką*. Podług prywatnych Liſtow, pomieniony Amirał iuż ſię miał złączyć z Amirałem *Arbuthnot*, i powiękſzona tym ſpoſobem Eſkadra miała płynąć wraz z Kawalerem *Clinton*, ktòryſię z woyſkiem ſwo im regularnym wybierał końcem uderzenia naprzywiezione świeże *Francuſkie* pod Komendą Hrabiego de *Rochambeau* poſiłki, nimby powiękſzone były Milicyami *Amerykańſkiemi*; w *New-Torku* zaś miała tylko być zoſtawiona część woyſka regularnego z milicyą Kraiową. Czekamy za tym z niecierpliwością potwierdzenia tych nowin. Tym czaſem odbieramy wiadomość, iż Okręt naſz nazwany *Gibraltar* od 80. armat z dwóma Fregatami

zabrał 6 Okrętow przewozowych *Francuſkich* z *Breſt* do Portu *Corogne* pod ſtrażą dwóch Fregat płynących, i zaprowadził ie do *Portſmouth.*

Z HISZPANII.

Z Madrytu dnia 8. Września.

Hrabia d' *Eſtaing* do tych czas ieſzcze tu ſię znayduie, wſzakże w przeſzły poniedziałek ma (iak ſłychać) wyiechać ztąd do *Cadix*, dokądby zaś ztamtąd miałſię obrócić, rzecz ta w wielkim zawſze ieſt ſekrecie. Jmć Pan *Cumberland* odebrał w tych dniach Kuryera, po czym rozeſzłaſię wieść iakobyſię on wybierał na powrót do *Londynu*; nadzieie iednak pokoiu między nami i *Anglią* czynićſię nie przeſtaią, i Jmć Pan *Jay Amerykański* przy naſzym Dworze Poſeł ieſzcze ztąd nie wyiechał.

Z Leodium dnia 30. Września.

Z wielkim żalem całego Państwa u Wód *Spajkich* zoſtaiącego, Jmć Pan *Hrabia* de *Haga* wyiechał ztamtąd dnia 15. tego Mieſiąca, i nazaiutrz *incognito* przybył do tego Miaſta. Zwiedził naprzód Kościoł tuteyſzy Katedralny w caſie Nieſzporow iako w dzień Swięta *S. Lamberta* odprawowanych, zaprowadzony do tego pięknego Kościoła od JJ. XX. Kanclerza i Dziekana, gdzie oraz oglądał bogate ſkarby tam złożone Udałſię potym do tuteyſzey Fortecy, prowadzony po wſzyſtkich iey znacznieyſzych mieyſcach od Komendanta i wyſzych Officierow. Naoſtatek około godziny 5 wieczorem wyiechał ztąd do *Bruxelli*, nie przyimuiąc nigdzie winnych ſwoiey Oſobie honorow.

DONIESIENIE z WILNA

W Drukarni tuteyſzey Królewſkiey przy Akademii nayduią ſię Kiążki 1. Prawdziwy przyiaciel dzieci gruntownemi maxymami i przyzwoitemi ich wiekowi i poięciu baieczkami z Francuſkiego przez J. X. Petruſewicza S. P. *przełożony. 2. Taż ſama Kſięga w języku Francuſkim 3 Spoſob łatwy nauczenia i pamiętania Dzieiow powſzechnych i rozmiaru czaſu czyli chronologii i hiſtoryi powſzechney podany w ięzyku Francuſkim przez J. X.* Buffiera S. J. *przełożony i pomnożony przydaniem dzieiow Polſkich i innych aż do lat naſzych* Tom II. 4 *Manuel des Jeunes Orateurs ou Tableau hiſtorique et methodique d' eloquence.* Tom II. 5. *Hiſtoire de l' electricitè traduite de l' Anglois-* Tom III. 6. *Traitè ſomaire des Coquilles. 7. Jnſtitutions ſur l' accouchemens faites par ordre du Miniſtre par M. Raulin.*

NUM: XLIII.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 21. PAZDZIERNIKA ROKU 1780.

Z FRANCYI

Z Paryża dnia 15. Wrześnią.

Ministerium nasze na potrzeby teraznieyszey woyny układa proiekt zaciągnienia 50. Millionow *Liwrow*. Flota złączona *Burbońska* (iak w Listach *Hiszpańskich* czytamy) znowu do Portu *Cadix* powróciła. Z *Ameryki* zaś donoszą, iż w *Hawanie* 6. nowych buduią okrętow, i że iedna prywatna osoba w Królestwie *Mexykańskim* ofiarowała Królowi Jmci *Hiszpańskiemu* okręt od 110. armat w ludzi i we wszystkie potrzeby należycie opatrzony, który ten Monarcha mile przyiąć raczył.

Już jest pewna wiadomość, że Hrabia *Duchaffault* Komendant stoiącey w Porcie *Brest* Eskadry, mimo rady Jmci Pana de *Sartine* Ministra Departamentu morskiego, za pomienioną Komendę podziękował. Nie mamy zaś żadney pewney nowiny o Hrabi d' *Estaing*, tak względem mieysca, gdziesię teraz znayduie, iak względem celu i wyprawy, do którey będzie użyty. Co zaś do owych 34. Statkow, które zatrzymałysię były przez nieiaki czas przy Wyspie *Aix*, wiemy, iż pod strażą iednego wielkiego okrętu i kilku Fregat Komendy Jmci Pana de *Vaudreuil*, do *Ameryki* iuż popłynęły; które pomieniony okręt do pewney odległości odprowadziwszy, powróci sam do Floty złączoney.

Z TUREK

Z Konstantynopola d. 17. Sierpnia.

Jmć Pan *Kirschbaum* Konsyliarz Dworu *Rossyiskiego* przybył tu w tych dniach w sprawach tyczącychsię handlu, a między innemi, ażebysię starał wraz z Jmcią Panem de *Stachieff* o odzyskanie reszty tey Summy, którą *Porta* winna iest Dworowi *Petersburskiemu* mocą ostatniego Traktatu, i która wynosi na trzy Miliony *Piastrow*. J. Pan de *Kirschbaum* ma oraz zlecenie,

aby weyrzał pilnie w ſtan Domu handlowego *Roſſyiſkiego*, założonego tu w krótce po zawartym Traktacie, i żeby razem zaſięgnął potrzebnych wiadomości, na co ſię obróciły Summy od Jmperatorowey Jeymci *Roſſyiſkiey* wyliczone na wyſtawienie tego Domu, któryſię iuż dłużey utrzymać nie może. Wiadomo bowiem jeſt, iż gdy Dwór *Roſſyiſki* naznaczył był J. Pana *Laſcarot* za Konſula Generalnego w *Moldawii* i *Wołoſzczyznie*, dawſzy mu zupełną moc tak do założenia ſwoiey rezydencyi tam gdzieby ią ſądził za przyzwoitſzą, iak do naznaczenia ſobie Namieſtnikow czyli Vice-Konſulow we wſzyſtkich Miaſtach i Portach, w którychby tylko było to z pożytkiem handlu *Roſſyiſkiego:* lubo Jmć Pan de *Stachieff* podług danego ſobie w tymże czaſie zlecenia, zanoſił po kilka razy pożbę do *Porty*, ażeby na to Konſulow naznaczenie zezwolić chciala, Miniſterium iednak *Ottomańſkie* ſtatecznieſię temu zawſze opierało i opiera, daiąc za przyczynę, iż i handel *Roſſyiſki* nie ieſt tak obſzerny i wielki, ażeby Konſulow i Vice-Konſulow potrzebował, i dane na to od *Porty* pozwolenie barzobyſię Obywatelom *Konſtantynopolſkim* nie podobało. Coſię tycze handlu *Angielſkiego* na Morzu *Lewanckim*, podlega on tam barzo wielkim niebeſpieczńſtwom. Z tey przyczyny Kupiec ieden *Angielſki* tu oſiadły, wymyślił proiekt, przeprowadzania ztąd do *Anglii* koſztownieyſzych towarow, albo przez *Trieſte* i *Oſtendę*, albo przez *Wiedeń* i *Oſtendę*. Wſzakże ſądzą tu wſzyſcy, iż wielkie od przewozu koſzty długo mu ſtać przy tym proiekcie nie dopuſzczaią.

Gdy Liſty *Smirneńſkie* donoſzą nam, iż tam zaraza morowa znaczniеſię zmnieyſzyła, tak że iuż i Meczety na nabożeńſtwa publiczne ſą otworzone, tym czaſem to złe u nas codzienſię barziey wzmaga. Z *Saloniki* zaś mamy wiadomość, iż tam z dnia 29. na dzień 30. Mieſiąca Lipca, zaięty o godzinie 2. po połnocy ogień, na tyſiąc domow tak większych, iak mnieyſzych, w przeciągu czterech godzin, w proch obrócił.

Z ROSSYI.

Z Petersburga dnia 29. Sierpnia.

Dzień 26. tego Mieſiąca zoſtanie na zawſze dla nas pamiętnym z przyczyny okropnego niebeſpieczeńſtwa, w którym zoſtaiąc ta Stolica, całaby w proch była obrócona, gdyby nieuſtanny naſzych Przełożonych dozor, i nieſpracowany wſzyſtkich obywatelow ratunek, temu nie zabiegły. Około godziny 8 wieczorem zaiołſię ogień w iednym z tych Magazynow,

w których konopie były złożone. Zeſię ſtało w czaſie wielkich od północy wiatrow, tak ſię gwałtownie ogień ten rzucił do przybyłych świeżo z konopiami, lnem, oleiem, linami, i z innemi łatwoſię zapalaiącemi rzeczami łodzi, iż nie tylko nie można było nic wyratować, ale ieſzcze Statek ieden *Hollenderſki*, który podówczas właśnie ładowano, iakoteż trzy Galioty, i wielka liczba innych ſtatkow i łodzi, w iednym prawie momencie zaieły ſię. Od ſamey gorącości tak wielkiego i obſzernego pożaru zapaliłſię inny wielki w śrzód wody wymurowany konopi Magazyn, przez co nie tylko Giełda, ale całe zabudowanie na Kępie *Waſiley-Oſtrow* w wielkim było niebeſpieczeńſtwie. W tymże czaſie rzuciłſię ogień do trzeciego drewnianego Magazynu, który lubo tak iak i drugi wodą zewſząd był oblany, z całym iednak, ſwoim wielkim zkładem świeżo przywiezioney z *Ukrainy* tegoroczney tabaki poſzedł w perzynę. Niepodobna w reſzcie rzecz ieſt należycie tę noc okropną odmalować. Płomienie wśrzód ciemney nocy z gęſtym dymem unoſząceſię, świſzczące zewſzech ſtron gwałtowne wichry, lataiące gęſto po powietrzu od tychże wiatrow unoſzone paląceſię ſztuki, wſzyſtko to nayodlegleyſzym mieſzkaniom oſtatnią groziło zgubą, i wſzelkie nieſzczęśliwych Obywatelow dla wyratowania przynaymniey naydroższych ich maiątkow i dobytkow uſiłowania niepożyteczne po większey części czyniło. Trwał ten ſtraſzliwy pożar przez trzy dni, iuż z większą, iuż z mnieyſzą gwałtownością; i rachuią iuż na dwa Milliony *Rublow* znieſioney w tym przypadku ſzkody. Niewiadomo ieſzcze, ieżeli iakie oſoby zgineły, i iak wielka ieſt ich liczba; ſłuſznieſię iednak należy obawiać, aby nie była znaczna, ponieważ fliſi i robotnicy ieſzcze nie byli wyſzli z ſwych łodzi, kiedy ie ogień ogarnoł.

Z Petersburga dnia 5. Września.

Jmć Pan Graf de *Göltz* Miniſter Pełnomocny Króla Jmci *Pruſkiego* przy naſzym Dworze zoſtaiący, wyiechał dnia zaonegdayſzego z Hrabią de *Noſtitz* do *Narwy* dla przyięcia tam Xiążęcia Jmci *Pruſkiego*, który dnia iutrzeyſzego ma przybyć do tuteyſzey Stolicy. Dziś zaś na przeciwko tegoż Gościa wyſłano 50. *Leybkozakow* z Officierem do *Korela Kabak*; a po wſzyſtkich od *Rygi* aż do *Petersburga* Stacyach, przed trzema iuż tygodniami, po 130. koni rozſtawiono. Jmperatorowa także Jeymć dnia wczorayſzego o po-

ludnu z letniey swoiey *Carsko-ie-Selo* Rezydencyi, przy gęstym z armat biciu tak z Zamku iako i okrętow, do tey Stolicy powróciła.

Z NIEMIEC

Z Hamburga dnia 12. Września.

Z wielu nowin pokazuiesię, iż Król Jmć *Szwedzki* morzem do Państwa swego powróci, i że iedna Fregata *Szwedzka* odebrała rozkaz, aby na dzień 15. tego Miesiąca, w iednym z Portow *Hollenderskich*, w wszelkiey stała gotowości, jako maiąca zawieść Króla Jmci aż do *Gothemburga*. Tenże Monarcha miał posłać do *Szwecyi* rozkaz, aby tam staranosię jak nayprędzey wygotować 4. okręty wielkie woienne i 6. Fregat, przez co siła morska tego Królewstwa na morzu teraz zostaiąca do 8. okrętow wielkich i 12. Fregat pomnożysię.

Z Hanowii dnia 16. Września.

Xiąże Jmć Arcybiskup Elektor *Moguncki* wydał w tych czasach na cały swoy Kray rozporządzenie, aby poczowszy od następuiącego Miesiąca Października, wszystkie Stanu Duchownego Osoby nietylko podczas Nabożeństwa, ale w każdym innym iakimkolwiek czasie, zawsze długie suknie nosiły.

Z Kliwii dnia 23. Września.

Podług Listow ostatnią poczcą z *Bonny* Rezydencyi Xiążęcia Jmci Arcybiskupa Elektora *Kolońskiego* odebranych, ma tam niezadługo przybyć Arcy-Xiąże Jmć *Maxymilian Austryacki*; wszakże Cesarz Jmć, o którym pierwiey pisano, iż z Arcy-Xiążęciem Jmcią Bratem swoim miał razem do *Bonny* iechać, wyiedzie teraz do *Czech*, odłożywszy swą podróż do *Niderlandu* na Rok przyszły.

Od Granic Niemieckich dnia 11. Września. Nowiny nayświeższe z *Luzacyi* i z *Saxonii* odebrane donoszą, iż tam zaciągaią iak naywięcey ludzi do Woyska *Saskiego*, że także naprawuią pilnie i utwierdzaią Fortece *Drezdeńską*, *Pirnenską*, i *Königsteńską*, i że naostatek sam Xiąże Jmć Elektor *Saski* chce iechać do *Luzacyi Wyższey*, dla oglądania tych mieysc, gdzie były zakładane Obozy.

Z HOLLANDYI.

Z Utrechtu dnia 21. Września.

Listy *Petersburskie* o wiadomym tam zaszłym pożarze donoszące, dodaią ieszcze inne niektóre okoliczności, a te są: że w tym strasznym przypdaku 500,000. Pudow konopi, (Pud zaś wazy 32. funty) około 80,000. Pudow lnu, i 80,000. Pudow tabaki zgorzało; że przy tym cała część iednego *Hollenderskiego* okrętu nad wodę wychodząca spaliłasię; i że naostatek *Anglicy* barzo wielką przez to szkodę maią.